RUSKI INWALID

No 110.

WTOREK. 13 Maia. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Francyia. Angliia. Hiszpaniia. Daniia. Włochy.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Petersburga, 13 Maia.

Od czasu otwarcia żeglugi po dzień 9 b. m. weszło do portu kronsztadskiego 158 rozmaityc okrętów. Między tymi było 2 z winem, 4 z śledziami i ieden z rozmaitemi roslinami.

— Od trzech dni czas w stronach tuteyszych iest prawdziwie wiosenny: dni piękne i ciepłe, drzewa poczynaią zielenieć, pola i łąki podobnież wiosenną przybieraią barwę. W samey Stolicy ogrody są pełne spaceruiących, a wyższa klassa mieszkańców iuż wyieżdza do letnich swoich mieszkań.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Wiednia 29 Kwietnia.

Utworzone tu przed ośmiu laty towarzystwo Damskie, dopomagaiące wszystkiemu, co iest dobrem i pożytecznem, zebrało dosyć w krótkim czasie 85934 złotych i ma teraz pod zawiadowaniem swoiem 67 towarzystw wspieraiących. Z przychodów tego towarzystwa iuż 72 dziewczyny odebrały przyzwoite stanowi swemu wychowanie, to iest: wyuczone są rozmaitych robot, 350 ubogich kobit w połogu otrzymały wsparcie; 92 podrzutkom dano przytułek i wychowanie i 222 ludzi chorych znayduiących się w Baden, utrzymywano przyzwoicie przez cały czas kuracyi.

W *Dostrzegaczu Niemieckim* czytamy między innem co następuie: »Gazety Paryzkie były naypierwsze w rozsianiu pogłoski: iakoby pewną osobę znakomitą chciano otruć, w czasie pobytu iey w Mantui. Osoba ta podróżuie teraz we Włoszech. Takowa pogłoska pomieszczoną także była i w gazetach niektórych Niemieckich; lecz w końcu okazała się fałszywą i bez zasadną. Trudno poiąć iak wydawcy takowych pism peryodycznych mogli tę niedorzeczną wieść podawać do wiadomosci publiczuey, zwłascza wiedząc, że znakomity podróżny, o którym tu mowa, *nieprzeieżdżał* nawet wciągu całey podróży swoiey *przez Mantuę*, gdzie tak czarne dla niego czyniono przygotowania.

Od brzegów Menu, 1 Maia.

Towarzystwo zawiązane w Frankforcie w celu zasilania przemysłu oyczystego, wyracznie ogłosiło, że w przedmiotach czynności swoich niema żadnych widoków politycznych. Zgromadzenie uroczyste tego towarzystwa, bywa dwa razy w rok, to iest w czasie iarmarków Frankfortskich. W każdey prowincyi związku Niemieckiego towarzystwo będzie miało iednego korrespondenta. Urządzenie i kierunek spraw wszelkiego rodzaiu porucza się dyrektorowi, wybieraiącemu się z oddziału naukowego, i osobnemu Komitetowi, maiącemu się iescze złożyć z pewney liczby członków.

Za nadeyściem wiosny niemało rodzin poczęło znowu wyieżdżać z Wirtemberga do Ameryki Północney.

W Keln niedawno miało mieysce następuiące wydarzenie: »Sześćdziesiąt blisko osób będących pod strażą nagle poczęło doświadczać zawrótu głowy, szumu w uszach, drzenia członków i całkowitego osłabienia. Wezwani doktorowie kazali pokazać sobie pokarm tych więźniów i po należytem iego rozbiorze uznali, że mąka z którey robiono chleb dla nich, zawierała w sobie pewną ilość *blokotu* (Lolium temulentum).

— W pismie iednem pomiesczonem w gazecie Tubingenskiey, są między innem następuiące wyrazy: »Obiecałem Wpanu naydokładniey donieść o wszelkich okolicznosciach tyczących się zabóystwa Pana *Kotzebue*; lecz wyznać muszę, iż niemogę dotrzymać danego mu w tey mierze słowa, a to zprzyczyny, że i ci nawet którzy mogą bydź swiadomszemi szczegółów tego przedmiotu iako nayblizey otaczaiący zabóycę, wiedzą tylko iedno to iest, że *nic niewiedzą*. Zołnierze trzymaiący wartę, Doktorowie, Xiądz i Sędziowie obowiązali się przysięgą, że niebędą przed nikim wspominać ani o stanie zdrowia *Sandta*, ani o iego słowach i zeznaniach ani nawet o tem czy iescze żyie, lub iuż umarł. Pogłoski zas które o nim biegaią, są niepewne i na samych tylko domysłach oparte.

Pismo iedno prywatne z Manheymu, donosi że *Sandt* umarł dnia 30 p. m. Ostatnie słowo, które konaiąc wymówił było: *Niemcy*.

Xiąże *Leopold* Saxen Koburgski iadąc do Szwaycaryi przeieżdżał dnia 1 Maia przez Nuremberg, a 2 przez Augsburg.

z Hamburga, 1 Maia.

Otrzymano tu bezposrednią wiadomość z Nowego Jorku pod dniem 17 Marca, donoszącą, że akt na mocy którego rościągaią się na Hamburg, Bremen i Prussy wszystkie te korzyści handlowe iakiemi cieszy się Holandyia z dnia 20 Kwietnia roku przeszłego, iuż iest potwierdzony przez kongress i podpisany przez Prezydenta, przez co zamienił się w prawo. W skutek takowego aktu wszystkie opłaty wzięte z okrętów pomienionych krajów wyżey nad wymienioną ilość teraznieyszem postanowieniem od dnia 12 Maia 1815 roku powrócone będą właścicielom tychże okrętów. Zresztą prawo takowe będzie miało moc obowiązuiącą tylko do pierwszego Stycznia 1824 roku.

z Gissen, 21 Kwietnia.

Radca Sądu tuteyszego apellacyynego i Professor *Arens*, udali się pozawczora w towarzystwie Pana *Pedal* Sekretarza Uniwersytetu i iednego slosarza do mieszkań uczniów i niektórych osób prywatnych tu mieszkaiących i opieczętowali wszystkie ich papiery. Kiedy ieden z mieszkańców niezależący od Uniwersytetu lecz od władzy mieyskiey, przedsiębrał opierać się temu nayściu, Pan *Arens* posłał natychmiast po oddział woyska, a tym czasem opieraiącemu się pokazał zalecenie w które go opatrzyła zwierzchność, aby przeyrzał wszystkie papiery uczniów i osób prywatnych podeyrzanych i ie opieczętował. Pan *Arens*, za pomocą slosarza odmykał nawet mieszkania osob zupełnie nieznayduiących się w miescie, przezierał papiery opieczętowywał. Takim własnie sposobem był w gabinecie Doktora *Zeboldta*.

FRANCYIA.

z Paryża, 1 Maia.

Słychać że wszystkie nasze gezyty i pisma perydyczne od dnia dziesieyszego począ wszy maią bydź wolne od wszelkiey Cenzury.

Przedaią tu teraz piękną perlę, którą niegdyś *Ludwik XIV* darował był Pani de *Maintenon*. Waży ona 17 karatów.

Akt oskarzaiący zamieszanych w sprawie o pokuszenie się na życie Xiążęcia Wellingtona, wyszedł iuż z druku i przedaie się publicznie. Process ten ma się rozpocząć 10 b. m. — Vskutek rewizyi czynioney przez prokuratora Królewskiego wykazuie się że *Cantilon* w rzeczy samey miał zamiar odięcia życia Xiążęciu *Wellingtonowi* w nocy między 11 i 12 Lutego 1818 roku i że zamiar ten niezostał doprowadzonym do skutku dla przeszkod zewnętrznych. *Marine* także był

czynnym uczęstnikiem tego zbrodniczego zamysłu, namawiał bowiem do tego *Cantillona*, zniewalał podarunkami, a radą i perswazyiami dodawał mu odwagi.

Oręż Marszałka *Augeraut* przedano w tych dniach z targu publicznego za bardzo znczdną cenę. Nabywcy iego niechcieli się dać poznać.

W gazetach naszych pomieszczono niedawno następuiące *sprostowanie omyłki:*« Pensyia którą Pan *Predt* pobiera z kassy legii honorowey wynosi nie tysiąc ale dziesięć tysięcy franków.«

Akademiia *Dyżonska* wydała na rok 820 i 1821 nastąpuiące zapytanie: »Jakie są nayskutecznieysze srodki do uleczenia serc Francuzów z tey moralney niemocy, to ist z tych zabytków barbarzyństwa wieków średnich, z tego fałszywego wyobrażenia o honorze, które częstokroć staie się przyczyną rozlewu krwi w poiedynkach w brew przykazaniom Religii i przepisom praw?«

Znaiomy Pan *Terno* na posłuchaniu pozwolonem sobie niedawno przedstawił Krlowi proiekt względem zabespieczenia Paryża w przypadku gdyby zabrakło żywności.

ANGLIIA.

z Londynu, 30 Kwietnia.

Dway oficialiści pocztowi przekonani o naruszanie pieniędzy przesyłaiących się pocztą skazani są na smierć.

W listach z Kalkuta z dnia 25 wrzesnia roku przeszłego donoszą, że Holendry zawładali *Palemborgiem*. Sto *Sipoisów* był wysłanych aby im wtem przeszkadzali lecz oddział ten zapoźno nadszedł. Hollendrzy zmusili woyska nasze do odstąpienia, a kapitana Salmona znayduiącego się w pmienionem miescie w charakterze rezdenta wzięli w niewolę i mieli napowrót do korpusu Angielskiego odesłać.

— Co do obrad komitetu taynego w sprawach bankowych, powszechnie rozumieią, że plan zpoczątku przedstawiony i w kutek przedstawienia Pana *Ricorda* zupełnie pryięty, znowu odrzuconym został. Mniemanie iest powszechne, że cało zdanie sprawy tego komitetu składać się będzie z samey tylko proby do rządu względem wypłacenia iak nayrychleyszego summ należnych bankowi od tego. Tym tylko sposobem w przeciągu dwoch lat poczynaiąc od pierwszego stycznia roku terazznieyszego wypłatę, komitet będzi znowu wstanie porządnie się uiscząć. Zresztą dalsze wykonanie tego planu poruczy się samemu bankowi. Upewniaią że zdanie sprawy tego komitetu będzie podanem Parlamentowi niższemu w dniu 3 przyszłego miesiąca.

Dnia 25 b. m. Poseł Perski przybył do Dower, gdzie podwóyny wystrzał z dział powitał iego.

Na teatrze koburskim dawano dnia wczorayszego reprezentacyią sztuki pod tytułem: Poseł Perski i iego piękna Czerkieska. Sztuka ta tak wielką liczbę zwabiła widzów iż wielu nawet odeszło nazad nieznalazłszy iuż bilelów ani mieysca.

W Londynie przedaią się iuż tegoroczne ziemniaki.

HISZPANIIA.

z Madrytu, 15 Kwietnia.

Nadbiegł tu spiesznie goniec z Kadyxu, wysłany przez Jenerała *Odonel* naczelnego dowódcę wyprawy do Ameryki południowey, i zaraz dał się widzieć po iego przybyciu wielki ruch w ministerium. Wieść biega, iż ten Jenerał dociekł spisku między niechętnemi tey wyprawie woyskowemi, którzy popłynienie do Amerykiza za wygnanie nieiako poczytuią.

DANIIA.

z Koppenhagi, 1 Maia.

Rząd nasz wydał od roku 1756 po 1774 na zapomogę rozmaitych rękodzielników i rzemieslników summę 800,000 talarów. Takowa summa wydawana była częsciami iuż to iak zapomogi iednoczasowe, iuż iak pożyczka — Od roku 1796 po 1806 Kollegiie Ekonomiczna i Handlowa na tenże przedmiot wydały 665,000, — Nadto Król na podobneż zapomogi z swey własuey kassy wyliczyć rozkazał 179,000 talarów. — Od roku 1804 po 1811 dla samych tylko rękodzielni sukiennych i wełnianych wydano 526000 kurantnych a 400,000 bankowych talarów; — Od roku zaś 1807 po 1812 rożnemi czasy w tymże celu wydano kurantnych 125,000 a 80,000 bankowych talarów. Wypada za tem że według tych urzędowych rachunków rząd nasz co rok na wsparcie handlu kraiowego i przemysłu wydawał od 35 do 40 tysięcy talarów.

WŁOCHY.

z Rzymu, 28 Kwietnia.

Cesarstwo Jch Mość zwiedzaią teraz i oglądaią znakomitsze okolice stolicy tuteyszey iako to *Tivoli*, Swiątynię *Sybilli*, *Grotę Neptuna*, *Villa Vesta*, *Villa Mercuria*, *Adriana* i inne.

Według ostatnich doniesień z Gubernii po niżey wymienionych taka iest cena zboża w każdey z nich.

Miasta Gubernskie.	Dni Miesiąca.	Żyto. Czećwier.		Mąka Zyt. Kule.		Krupy. Czećwier.		Owies Czećwier.	
		Rub.	Kop	Rub.	Kop	Rub.	Kop.	Rub.	Kop.
Archangel	Od 1 po 17 Kwietnia.	18	—	22	50	52	—	—	—
Astrachań	— 2 — 9 — — —	—	—	8	8c	16	—	4	40
Biały Stok	— 15 — 22 — — —	13	23	15	23	25	60	6	30
Grodno	— 15 — 22 — — —	14	40	—	—	25	60	8	40
Jeorgiiewsk	— 3 — 10 — — —	—	—	7	—	12	—	2	50
Katerynosław	— 1 — 8 — — —	—	—	6	75	13	50	4	25
Kaługa	— 24 Mar: po 8 Kwiet.	13	50	14	40	17	—	5	50
Kamieniec Podolsk	— 20 — — 26 Marca.	5	—	6	50	11	—	3	50
Kiiów	— 19 — 26 Marca·	—	—	11	72	14	65	4	57
Kostroma	— 8 — 15 Kwietnia.	—	—	18	—	23	—	8	40
Kursk	— 9 — 23 — — —	9	90	10	80	11	60	2	40
Minsk	— 24 Mar: po 8 Kwiet.	13	62	14	50	20	—	8	—
Mohilów	— 1 — 8 — — —	16	—	21	60	22	—	8	25
Moskwa	— 14 — 21 — — —	14	50	16	20	17	50	6	75
Nitawa	— 19 — 26 — — —	21	—	25	—	27	—	12	—
Niżni Nowgorod	— 25 Mar: po 12 Kwiet.	—	—	11	32	15	—	6	—
Nowgorod	— 26 — po 2 Kwiet.	21	55	22	25	29	90	10	75
Oreł	— 24 — po 31 Marca	12	—	13	—	12	25	3	50
Penza	— 8 — 15 Kwietnia.	6	—	6	—	10	—	2	25
Perm	— 3 — 10 — — —	—	—	9	—	16	—	2	50
Petrozawodzk	— 9 — 23 — — —	—	—	27	—	60	—	18	—
Półtawa	— 23 Mar: po 1 Kwiet.	—	—	12	60	17	—	5	—
Pskow	— 1 — 15 Kwietnia.	20	80	21	60	32	—	9	—
Petersburg	— 1 Mar: po 1 Kwiet.	22	—	21	—	34	—	12	50
Rewel	— 15 po 31 — — —	25	—	26	—	33	—	11	50
Ryga	— 19 — 26 — — —	22	50	24	—	33	—	12	50
Razań	— 7 — 14 — — —	10	50	11	70	14	—	4	50
Saratow	— 8 Mar: po 15 Mar.	—	—	5	22	10	—	2	20
Simbirsk	— 1 — 8 Kwietnia.	4	70	5	40	8	80	2	30
Simferopol	— 24 Mar: po 7 Kwiet.	9	—	11	—	24	—	7	50
Smoleńsk	— 30 — — 6 Kwiet.	16	50	18	—	22	30	8	65
Tambow	— 1 — — 15 Marca.	8	50	8	70	10	—	2	25
Twer	— 14 po 21 Kwietnia.	15	—	18	—	24	—	7	50
Tobolsk	— 19 — 26 Marca.	—	—	6	12	11	20	3	40
Tomsk	— 20 — 27 — — —	—	—	3	15	6	40	2	48
Tuła	— 3 — 10 Kwietnia.	11	50	12	15	14	—	4	10
Ufa	— 1 — 8 — — —	—	—	7	20	9	60	2	75
Wilno	— 7 — 15 — — —	20	—	20	—	25	5	12	—
Witebsk	— 22 — 1 — — —	18	—	20	70	22	50	9	—
Włodzimierz	— 6 — 19 — — —	12	—	14	50	17	—	7	—
Wołogda	— 10 — 17 — — —	15	95	17	55	21	60	8	30
Woroneż	— 31 — 7 — — —	—	—	10	80	8	80	2	40
Wiatka	— 6 — 13 — — —	9	60	12	75	15	60	4	—
Charków	— 1 — 8 — — —	9	—	13	20	14	50	3	60
Cherson	— 2 — 10 Lutego.	7	50	9	—	27	—	6	—
Czernihów	— 4 — 8 Kwietnia.	—	—	18	—	24	—	7	—
Jarosławl	— 8 — 22 — — —	—	—	15	50	22	—	8	50
Jrkutsk	— 9 — 15 Marca.	5	87	8	75	9	20	5	98
Żytomierz	— 7 — 14 Kwietnia.	5	83	8	64	11	10	2	77